

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Beckserek, Obiliteva (Zápolya) u 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre 300 D Negyedévre 75 D Félévre 150 D Havonta 15 D	

A kisebbségek védelméről.

Magyarország nemrégiben rendelkezett arról, melyben a legmesszebbmenő módon biztosítja a közgazdaságban, az iskolában és egyéb kulturális téren a kisebbségi nyelvek szabad, minden korlátozástól mentes használatát. Erdélyben, ahol közel két millió magyar él, a románok kiválóbb vezetőembereinek köréből mind többen akadnak, akik a megértést tüzték ki maguk elé és a magyarság jogainak megvédése érdekében egyre hangosabban fel-emelik tiltakozó és követelő hangjukat.

Mille Konstantin a legkiválóbb román publicista egyike most megjelent könyvében nagyon természetesen találja a romániai magyarság követeléseit. Természetesen találja, hogy a magyarsággal minden tekintetben előzékenyen és lojálisan bánjanak és kulturális fejlődését inkább előmozdítják, semmi akadályozzák. Mille Konstantinnak még fel is tűnik, hogy míg a magyar uralom idején a román társadalom nem akarta elfogadni a budapesti kormány által a román iskolák számára felajánlott államegélyt, addig az erdélyi magyar iskolafenntartó egyházak egyenesen kérik az államegélyt, ami a változásba való beleenygvásuk és hűséges magatartásuk legeklatásabb jele. Mille a magyarság méltánylását és kielégítését Romániára nézve feltétlenül szükségesnek vallja, aminek elutasítása szerencsétlenség forrása lehet.

Igy ir, így gondolkodik egy okos és művelt, magasszellemeű és meszetekintő, demokrata felfogású és igazságos román. Nem fél attól, hogy a magyar uralom által a románoknak juttatott előnyök elétárása a sovinszták szemében diszkreditálja őt, sőt az elbizakodottságnak, a hiálkodásnak, a hatalommal való elteltségnek is intelmet ad.

Különösen megragad bennünket Mille irásában a magyar iskolázás védelme. Itt nemcsak nemzeti jogról van szó, melyet a kormány s társadalom respektálni tartozik, hanem kulturális érdekről, államfenntartó erőről, amely feltétlenül megbecsülést követel.

A magyar iskola most a tanév végén Romániában is a lét és nemlét fatális határán áll. A hatalom olyan támadásokat intézett ellene, melyek életerő javából, birtokától, tanítóitól, növendékeitől, hagyományaitól, segítő forrásaitól akarják megfosztani. A megrontó, ahogy a lengyelek mondták Sándor cárról, ajkán mézes szókkal és kezében láncsal jött: ígéretekkel, biztatásokkal tartotta az iskolafenntartó egyházakat, s közben béklyót rakott az iskola autonómiájára, szellemére, szokására, szervezetére, szabadságára. Ma már alig képes mozdulni, s egy új tanítási esztendő

küszöbén a teljes bizonytalanság, a nehéz sorstól, a hatalom fenyegető mozdulásától való aggodalom kedvében, energiájában, lendületében megrokkantotta.

Ha a kormányban, mint Mille Konstantin találóan megjegyezte, meg volna az egykori magyar kormány támogató készsége, ezzel több erkölcsi befolyást gyakorolhatna a magyar iskolákra, mint most erőszakos intézkedései révén, melyek a magyarságot érzésben eltávolítják a közérdektől.

Azonban jóra a mostani rendszer részéről számítani nem lehet. A kormányt nem Mille Konstantinok vezetik, s a közvéleményt még nem hatotta át a független és haladó román sajtó szelleme. A magyar iskolának, ökol- és buzogánycsapóktól, tördőfésektől és késszurásoktól, hüvelykzsorításoktól és tűzpróbáktól elalélt lelke már csak isteni csodatól, vagy a magasságban lakó őserő isteni kirobbanásától várhatja megújulását. A magyarságnak az

iskola veszedelme a legsúlyosabb sebe, minden más hozzája képest csak karcolás. Olyan erkölcsi erőtől támogatva, mint az egyetemes igazság, az általános emberi jog, az alkotmányok, a nemzetközi kötés, s az utódállamok nemes fiainak az egyenlőségért, a méltányosságért való küzdelme, a magyarságnak még ebben a legválságosabb órában is hivatása magaslatára kell emelkednie, s hatalmas erőfeszítéssel diadalmassá tenni a magyar iskolázás aláhonyatló ügyét.

Ha már arcul akarnak ütni, mondta a lipcei csata után elborult, de még dacosan bizó Napoleon, legalább ne fogadjuk el a kényszert, hogy magunk tegyük magunkon e gyalázatot. Am jöjjön az erőszak minden kegyetlenségével és kínzásával, de a magyarság ne legyen eszköze, részese a jogtalanság és terror rendszerének.

Fejünket a viharos hullámok fölé kell emelnünk és le fogjuk győzni a vihart.

A szlovének erélyesen követelik az autonómiát.

Korošec beszéde a szlovének kívánságairól.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 12.

A tegnapi gör. keleti Péter és Pál napja miatt a nemzetgyűlés nem tartott ülést. A radikális-klub ugyan csaknem teljes számban összejött, érdemleges határozatot azonban a napirendre kitűzött tisztviselői törvénytervezetre vonatkozólag nem hozott. A vita leginkább a fizetések megállapítása körül éleződött ki. A képviselők egy csoportja ugyanis sokallotta az előirányzott összeget és annak jelentékeny leszállítását követelte.

A kormány rekonstrukciója ügyében még nem állott be semmiféle változás. Pasity belátta, hogy a döntés, a mostani körülmények között komplikálná a helyzetet és könnyen egyenlenséget támaszthatna a pártban, amit minden körülmények között el akarnak kerülni. Hír szerint a kormány kiegészítését elhalasztják addigra, amíg a kormány megzavazza a központi vezetőségéről szóló törvényt.

A klerikális-párt főbizottságának minapi üléséről a napokban a „Torontál” is megemlékezett. A párt most kommunikét adott ki, amely részletesen ismerteti a beszédeket, köztük Korošec felszólalását is.

Korošec, a klerikális-párt egyik legnépszerűbb vezetője a belpolitikai helyzet ismertetésénél többek között ezeket mondotta:

A szlovén külön nép s mint népnek joga van dönteni saját sorsa felett. Mi elhatároztuk, hogy megmaradunk az ország határán belül, azonban a legszelebb autonómiát követeljük. Követelésünkhöz való jogunkat sem a szerbek, sem a horvátok nem tagadhatják meg s azt is kénytelenek belátni, hogy mi külön nép vagyunk. Ennek elismerése dacára azonban a szerb nemzet nem adja meg az autonómiát vagy föderációt. Népünk sohasem fog lemondani igényeiről s brachiális erővel sem lehet arra kényszeríteni, hogy másképp gondolkodjon.

A zagrebi jegyzőkönyvről beszélve kijelenti, hogy a két nép meg egyezést kísérelt meg, a radikálisok és a szerb közvélemény azonban még nem érett meg az együttműködésre.

Radies — mondotta — legutóbb a dunántúli részekre is kiterjesztette agitációját. Ezt őszintén szólva, helytelennek tartjuk, mert a dunántúli területet is a mi népünk lakja, arra nekünk van kizárólagos jogunk.

Rajna köztársaság — francia asszisztencia mellett.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Berlin, jul. 12.

A kormányhoz érkezett jelentések szerint a megszállt területen július hó 14-én kikiáltják a Rajna köztársaságot.

A megszállt és megszállatlan terület közötti határzár mint előrelátható volt, újabb okokat szolgáltatott a kiutasításokra. A franciák előre kiszámított terve volt, a német ellenakció lehetetlenné. A kormányt most tényleg semmiféle hatalmi eszköz nem áll birtokában, amivel a Rajna köztársaság esetleges kiköltését megakadályozhatná.

Paris, jul. 12.

A Rajna-vidéken bizonyos pénzügyi körök felvették a harcot a márkátámogatási akció ellen. A legközelebbi napok súlyosan döntőek a Ruhr-vidékre s ezzel együtt talán egész Németországra.

Poincaré megnyugtatja a világot.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Paris, jul. 12.

Poincaré a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a jóvátétel gyors szabályozása csak akkor következhetik be, ha az angol kormány esütörtökön Franciaország számára elfogadható megoldást javasol. Ellenkező esetben új ut keresendő a szabályozás számára.

Franciaországban nem sürgős a Ruhr-kaland befejezése s nem okoz gondot a megszállás akkor sem, ha még évekig elhúzodna.

Poincaré kijelentése nagy feltűnést keltett a mérsékelt francia sajtóban is.

TÖZSDE

Julius 12.

Beograd. A tőzsde az ünnep miatt zárva.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 0002650, Hollandia 22350, Newyork 573, London 2628, Paris 3395, Prága 1710, Budapest 00650, Beograd 600, Bukarest 290, Wien 00081.

Budapest. (Zárlat.) Amsterdam, hollandi forint 3308—3428, Beograd, dinár 89—93, Berlin 490—570, márka 540—620, London 38800—40000, font 38820—40020, Milano, lira 369—389, Newyork, dollár 8475—8775, Paris 504—524, Francia frank 509—529, Prága, sokol 255—267, Varsó, lengyel márka 7—780. A többi változatlan.

A magyar nemzetgyűlésből. A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jul. 12.

A nemzetgyűlésen az indemnitásnál Mesko Zoltán volt belügyi államtitkár szólalt fel, aki kifogásolta, hogy a nyiregyházi miniszterjárásnál egyetlen szónok ajkáról sem hangzott el a keresztény szó, pedig a kormány ennek a szónak (tudniillik a „keresztény” szónak) köszönheti létét és ennek a szónak köszönhető a mai jogrend és konszolidáció.

Utána határozati javaslatot nyújt be, amelyben kéri a nemzetgyűlést, hogy utasítsa az igazságügyi minisztert, hogy a párbaj ellen, illetve a becsület védelméről terjesszen elő törvényjavaslatot. Ebben mondják ki a párbajt közönséges büncselekménynek és zárják ki a párbajozókat a politikai jogukból.

Beszél a numerus clauzusról. Nehezlet a kormányra, hogy még ma sem tartják be az erre vonatkozó törvényt. A pécsi egyetemen például nyolcszáznegyven hallgató közül hétszázötvenhét zsidó. Kéri a kultuszminisztert, hogy nyilatkozzék állásfoglalásáról.

Budapest, jul. 12.

A nemzetgyűlésen Várnai szociáldemokrata beszélt. Beszéde közben a terembe rohant Esztergályos János szociáldemokrata és odakiáltotta a szónoknak: Nem lehet itt tovább tárgyalni. Hagyd abba beszédedet. Betiltották a „Népszavát”.

Az ellenzéki oldalon Esztergályos szavaire nagy izgalom támadt. Vanczák János, a „Népszava” szerkesztője felmutatta a betiltó végzést. A szociálisták élesen kifakadtak a belügyminiszter ellen. Az elnök az ülést felfüggesztette.

Időközben kiderült, hogy a betiltás csak nyolc napra szól, a lap egyik cikke miatt, amelyben az államügyvészség az állami és társadalmi rend elleni izgatást látott fennforogni.

Szünet deje alatt a szociálisták értekezletre jöttek össze, amelyen elhatározták, hogy illetékes tényezőkkel megkezdik a betiltásra vonatkozólag a tárgyalásokat. Szünet után nyugodtan tovább folyt az ülés.

Az éhező Oroszország — gabonát exportál.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, jul. 12.

A német-orosz gabonaegyezményt aláírták, amely azt a megállapodást tartalmazza, hogy Oroszország haladéktalanul megkezdje a gabona szállítást Németországnak. A szállítás céljaira egyelőre a tavalyi készleteket veszi igénybe a szovjetkormány.

Pénzügyi konvenció Cseh- szlovákia és Magyarország között.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Prága, jul. 12.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar-cseh pénzügyi tárgyalások egyezményét aláírták. Az egyezmények a régi koronatarozások és követelések összeírásáról, valamint a magánbiztosítótársaságok kölcsönös kezeléséről szólnak.

Anglia ajánlata a Ruhr-kérdésben.

Baldwin előterjeszti a békeponyokot.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Berlin, jul. 12.

A Berliner Tageblatt írja: Baldwin beszédében óvatosan kerülni fogja a franciákkal való szakítást. A lap beavatott helyről szerzett értesülése szerint Baldwin felszólalása végén a következő javaslatot terjeszti elő:

1. Nemzetközi bizottság alakítandó Németország fizetőképességének megítélésére. A konferencia a jóvátételi bizottság közvetítésével ül össze. Anglia külön jelzi, hogy Amerika is igazságosnak és célszerűnek tartja ezt a megoldást.

2. Anglia hajlandó Németországot felszólítani a passzív rezisztencia feladására ama feltételekkel, ha Németországnak azonnal visszaadja a szabad intézkedési jogának egy részét a megszállt területen.

3. Franciaország biztonságának kérdését kölcsönös garanciális szerződéssel rendeznék, a szövetségi elvek szerint.

4. Baldwin javasolja, hogy a franciáktól megállapított időben konferenciát hívjanak össze Németország bevonásával.

A megyei ruhasegélyt részletekben folyósítják

jövahagyták a közgyűlési határozatot.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 13.

A vármegyei közgyűléssel kapcsolatban megtudtuk, hogy a törvényhatósági bizottság nagyobb összeget szavazott meg ruhasegélyek címén. A ruhasegélyként kiutalando rendkívüli illetményeket rangosztályok szerint állapították meg s így a tisztviselők fizetési csoportozataiknak megfelelően kisebb-nagyobb összeget kapnak. A határozat szerint ruhasegélyben, illetve rendkívüli segélyben részesülnek a megyei tisztviselők, a szolgák, az utemesterek, a kórházi hivatalnokok és a pénzügyigazgatóságok közül azok, akik Torontál-Temesmegye könyvelését végzik.

A közgyűlés döntése tudvalevőleg a belügyminisztertől nyer végleges megerősítést. A törvényhatóság ruhasegély határozata szerdán került Vuicsity Milorad belügyminiszter elé, aki a döntést jóváhagyta azzal a kikötéssel azonban, hogy az összeget nem egyszerre, hanem két részletben folyósítsák. A folyó évi első felév utáni pótlékot az utasításnak megfelelően már kiutalta a megyei pénztár, a második részlet kifizetése — hír szerint — csak három hónap múlva történik meg.

A belga kormány megtorlást ígér.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Bruxelles, jul. 12.

A kormány jegyzéket nyújtott át Rüdiger német ügyvivőnek, amelyben sajnálatát fejezi ki és megtorlást ígér az öt, két belga állampolgár részéről ért inzultusért. Hír szerint a német kormány nem elégszik meg a belga válasszal.

A magyar jóvátétel.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, jul. 12.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A jóvátételi bizottság péntekre tervbe vett döntése a Magyarországra küldendő bizottságról elmarad. Az újabb ülés idejét még nem állapították meg.

Beszélő számok.

Kímutatás a Bánság egészségügyi viszonyairól.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 13.

A beeskereki egészségügyi hatóság most terjesztette fel felsőbb hatóságának a Bánság egészségügyi helyzetéről szóló kimutatást, amely hű képet ad az e téren uralkodó viszonyokról.

A jelentés bevezetésében rámutat arra az öröndetes körülményre, hogy az elmúlt három hónap alatt az egészségügyi viszonyok határozottan megjavultak, így az általános helyzet igen kielégítőnek mondható.

A feketehimlő és kiütéses tifuszjárvány, amely oly rohamosan kezdett terjeszkedni, teljesen megszűnt s ma már csak két feketehimlős beteg van még, aki a beeskereki járványkórházban szigorú felügyelet és ápolás alatt áll.

Kiütéses tifusz megbetegedés egy hónap óta nem fordult elő. A fertelmes betegség részéről ma már semmiféle veszély nem fenyegeti a lakosságot.

Az utolsó negyedévben az egészségügyi hatóság vezetője, Kovacevity Dusan dr. ellátogatott Nova Kanjizsára, Dzsomboljra, Novi Becejre, Vrsacra, Bela Crkvára és Pancsevara, ahol is minden egyes alkalommal meggyőződött arról, hogy az egészségügyi rendeleteket és az előírt óvintézkedéseket a legpontosabban hajtják végre.

A legutóbbi három hónap statisztikája a következő: vörheny 236, feketehimlő tizenhét, hastifusz huszonkilenc, difteritisz huszonöt, influenza nyolc eset.

Kovacevity Dusan dr. körútja alkalmával még meglátogatta a kindai, belacrkvai, pancsevoi, kanjizsai és dzsombolji kórházat. Szemleltja alkalmával szorgos vizsgálat alapján meggyőződött arról, hogy a kórházakban a legnagyobb rend és tisztaság uralkodik s az élelmezést is elsőrendűnek találta.

Torontál-Temesmegye normális egészségügyi helyzetének helyreállítása nagyrészt Kovacevity Dusan dr.-nak, az egészségügyi hatóság vezetőjének az érdeme, aki nagy lelkiismeretességgel intézte hivatali ügyeit s egyik-másik járványos betegség részéről fenyegető veszélyt azonnal foganatosított óvintézkedéseivel és az előírt szigorú rendszabályok gyakori ellenőrzésével már csirájában elfojtatta.

HIREK

Jul.
14.

1683-ban a törökök megkezdik Wien ostromát.

1789-ben kezdődött a nagy francia forradalom a Bastille ostromával.

1918-ban II. Miklós cárt agyonlőtték Jekaterinburgban

Véget ért az angol kikötőmunkások sztrájkja. Londonból jelentik, hogy az angol dokkmunkások sztrájkja tegnap véget ért. A munkaadók elfogadták a munkások eredeti követeléseit.

A kamara titkáranak beogradi utja. Sztanojlovty Sándor, a beeskereki kereskedelmi- és iparkamara titkára az éjjel Beogradba utazott, hogy a pénzügyminiszternél és a fővámgazgatóságnál készkötölje a beeskereki másodosztályú fővámhivatalnak elsőosztályúvá átszervezését. Abban az esetben, ha erre vonatkozó tárgyalásai nem vezetnek eredményre, kéri fogja, hogy az itteni másodosztályú fővámhivatal az első osztályú hivatalok hatáskörével ruházzák fel, vagyis hogy mindazon árukat elvámolhassa, amelyek az elsőosztályú fővámhivatal ügykörébe tartoznak. A felhatalmazást csak ideiglenesen kéri, addig ugyanis, amíg az előirt vámhivatali helyiségek építése be nem fejeződik. Együttal kéri fogja azt is, hogy a beeskereki vámhivatal is elvámolhasson előállatokat. Az elszállítandó állatok felülvizsgálását a minisztérium hozzájárulása esetén a megyei vagy városi állatorvos végzi.

A fürdés áldozatai. Beloblatoról jelentik lapunknak: Kedden délelőtt három fiú: Schmeck Márton, Omaszta János és Omaszta Mihály elmentek hazulról a Bégába fürdőni. A gyerekek — 9—10 éves fiúk — nagyanjuknál voltak gondozásban, mert anyáik Beogradban szolgálnak. A nagyszülők egész nap várták haza a gyerekeket, de ezek csak nem jöttek. Mindenfelé keresték őket, de a gyerekeknek nyoma veszett. Édesanyáik is hazajöttek a gyerekek eltűnésének hírére s ők is kétségbeesetten keresték a fiaikat mindenfelé, de hiába. A három kis fiú valószínűleg fürdés közben a Bégába fult. Most a Bégában kutatják őket, de eddig ott sem akadtak rájuk.

Megsebesítette a feldühödött bika. Pankulov Thina földművesasszony a Car Dusanova (Várjai) utcai házának udvarán egy földühödött ökör fellökte, majd szarvára vette és néhány másodpercig a levegőben lóbálta. A súlyosan sérült asszonyt a kórházba szállították.

Gazdát cserélt a beogradi Moszkva. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi „Moszkva”-kávéház az épülettel együtt gazdát cserélt. Az új tulajdonos a postatakarékpénztár, mely huszonnégy millió 500-000 dinár vételárért vette meg a palotát. Az épületet 1920-ban vásárolta a jelenlegi eladója az Egyesült Bank tizenkét és fél millió dinárért.

* Kolbász-est a Hochholzer-féle vendéglőben július hó 14-én, szombaton este Gazsi jónévű tamburazenekarának szórakoztatása mellett. Az ételek izletes elkészítéséről, jó italokról gondoskodik és számos látogatást kér Feketics Mihály, vendéglős.

* **Átutalásokat és csekkkiadásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat** legjutányosabban eszközöl a **Nagybeeskereki Takarékpénztár**, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

* **Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál**, Veliki Beeskerek. — Telefon 329.

Exhumálták a becei dráma áldozatát

Még nem került elő a gyilkos asszony.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 13.

Néhány nappal ezelőtt kimerítően foglalkozott a „Torontál” a novibecei megrendítő családi drámával, amelyben az unatkozó, élni vágyó fiatal asszony megmérgezte férjét, majd lelkiismeretfurdalástól gyötörve, öngyilkosságot követett el. A beeskereki ügyészség utasítására exhumálták a hónapokkal ezelőtt elhalt munkást és felboncolták a holttestét, hogy ennek alapján megállapíthassák, tényleg gyilkosság áldozata lett-e a szerencsétlen férfi, vagy pedig az asszony megrendült idegrendszeré folytán pusztán rémlátás volt a mérgezés.

Az exhumálás tegnap délelőtt történt Novi Becején, melynek temetőjében fekszik Hajdu István. Márciusban történt az elföldelése s így négy hónap dacára még aránylag frissen került napvilágra a holtteste. A boncolást dr. Magyar Károly törvényszéki orvos végezte. Testén, valamint belső szervein a rendesnél más elváltozások nem voltak észlelhetők, amelyekből természetellenes halálra lehetne következtetni. Bizonyossággal ez természetesen nem állapítható meg, mert hosszabb és szorgosabb kémiai vizsgálat tudja csak kideríteni, hogy a szervezetbe káros anyagok is kerültek-e vagy pedig nem. A helyszíni kizsállott bizottság ezért a belső részeket Zagrebba, az ottani kémiai laboratóriumba szállítja, ahol szakzerű vizsgálat alá veszik azokat. A Zagreból beérkező jelentés fog majd teljes világosságot deríteni ebben a rejtélyes, sötét háttérű bűnyűben.

Hajdu István felesége, aki édesanyjának írt boesánatkérő levelében leplezte le borzalmas cselekedetét s amelyben egyuttal célzást tesz öngyilkosságára, eltűnt Novi Becejéről. A csendőrség szüntelenül nyomoz tartózkodási helyének felkutatása végett, mindeközben azonban teljesen eredménytelenül. Valószínű, hogy a megromlott idegzetű fiatal asszony beváltotta szavát s valami uton-módon végzett életével. Valószínű a feltevés, hogy a Tiszának ment.

Az angolok kiűrik Konstantinápolyt.

A „Torontál” tudósítójának távirala.

Konstantinápoly, jul. 12.

Harrington tábornok hadseregparancsot adott ki, amelyben elrendeli, hogy az angolok hat héten belül vonuljanak ki Konstantinápolyból.

Relytélyes gyilkosság.

Agyonlőtték egy dussgazdag földbirtokost.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 13.

Sötét háttérű bonyolult bűnyű foglalkoztatja tegnap óta a hatóságokat. Mali Torák községben rejtélyes körülmények között megölték egy dussgazdag földbirtokost, a falu egyik tekintélyes polgárát.

A gyilkosság előzményeiről és magáról annak lefolyásáról még meglehetősen kevés adat áll a nyomozó hatóságok rendelkezésére. A vizsgálat nagy eréllyel tovább folyik s valószínűleg csak hosszasan nyomozás után tisztázódik teljesen a bonyolult bűnyű. A szűkszávu jelentés szerint Mucov Pavel hetvenhárom éves tekintélyes polgárt Mali Torák községben tegnap este tíz és tizenegy óra között vadászfegyverrel agyonlőtték. A tettes állítólag a lövés leadása után elmenekült s azóta nyoma veszett. Érdeklődünk telefonon az eset részletei után és illetékes helyről a következő részleteket tudtuk meg:

Mucov Pavel toráki földbirtokos öreg feleségével és vejének családjával egy házban lakott. Mucovék, mint faluhelyen szokásos, az eresz alatt megvetett ágyban háltak. Este kilenc óra tájban lefeküdtek s a férfi még meghagyta feleségének, hogy a rendesnél korábban keltsen fel. Éjjel tájban Mucov veje lövést hallott eldördülni. Ruhát rántva

magára, azonnal kifutott a lakásból és rosszat sejtve apósa ágya felé sietett. Időközben felébredt mély álmából Mucovné és meglepetve vette észre, hogy körülötte az ágy csupa vér, férjének feje pedig nagy vértócsában fekszik. A meggyilkolt veje azonnal a község-házára sietett, ahonnan helyszíni szemlére szállottak ki. A vizsgálat megállapította, hogy a golyó az áldozat nyakába furódott és szétroncsolta a gégejét. Valószínűnek tartják, hogy a tettet vadászfegyverrel hajtották végre.

Érdekes, hogy a meggyilkolt felesége, aki közvetlenül mellette fektült, nem hallotta a lövést s csak a nagy lármára ébredt föl. A golyó irányából azt is megállapították, hogy a gyilkos nem az utcáról, hanem valamelyik szomszédos házból adhatta le a halálos lövést.

Beeskerekről ma bizottság szállt ki a színhelyre, amely szemlét tart és ennek alapján instrukciókat ad a begasvetidjuradji csendőrségnek a nyomozás folytatására. A bizottsággal együtt kimegy a törvényszéki orvos is, aki megejtí az áldozat felboncolását. A boncolás eredménye lényegesen előbbre viszi a vizsgálatot és érdekes adataival tisztázhatja a bűnyű egyes homályos pontjait.

Egy nap Cirkveniceben.

— június végén.

Régen vágyom látni Cirkvenicét, ezt a „szépen fejlődő, kies fürdőhelyet”, mint a nyolcvanas évek nyári levelezői jóakaró tulzással szokták volt írni. Hogyisne, mikor az ezelőtti híres gyermekfürdőhelynek az a híre támadt, hogy az Adria Monte Carlója. Naiv moralisták azt vallják, hogy a bűn felé vezető ösvény keramittal és aszfalttal van kövezve. A Délkelet Monte Carlójára ez nem áll. Egy kedves beeskereki barátom a tanum reá. Merészebb emberek motorcsónakon teszik meg az utat Szusákról Bakarig. (Fiuméből más öszekötetés.) A kényelmesbbek kocsin mennek el másfél óra alatt a szusáki hídól a bakari állomásig ott hajóra ülnek s ötnegyedóra mulva kikötnek a cirkvenicai mólónál.

A reklám díszesre módon dolgozik. Az utolsó matröz is azzal ijesztí az embert, hogy nincs szoba. Az első szállóban, „Miramar” a neve, csakugyan nincs. De már a másodikban csak elinte nincs. Aztán megindulnak a tárgyalások a gazda és a szobaasszony között s végül is az asszony kapitulál. Van. Sőt kettő is akad. Egy órával később egy négytagú család érkezik, ez is elhelyezkedik.

A tavaszi nap megszegyenyíti a július melegét is, szeretnők a bakari port az Adria hullámaiban lemosni. Egy époly kedves, mint idős hölgy fogad az uszodában, kérésünkre jegyet is adnak, de a hölgy kijelenti, hogy az uszónadrágok elfogytak. Uszodában kissé szokatlan jelenség, de ez bennünket nem kedvetlenít el, hiszen mi turisták vagyunk, akik látni és tanulni akarunk. Utitársam,

aki nemcsak Európa egyik legismertebb vívőterje, de egyik legszellemesebb embere is, szárazon kijelenti, hogy mi beérjük fügefalevéllel is. A fürdőigazgatónő esodálkozva néz ránk, látszik, hogy nem érti, mégse olyan öreg, mint mi gondoltuk, vagy már nem emlékszik a bibliára. Nagyobb borralót helyezünk kilátásba s előkerülnek az uszónadrágok régebbi évfolyamai: a társam alig fér bele, én pedig eltűnök az enyémbe. De már lepedő, az igazán nincs. Tessek megnézni, ott száradnak a ragyogó napfényben. S a jó Isten, aki az ég madarairól is gondoskodik, minket se hagyott el: Mire megfürdöttünk, megszáradt a két lepedő.

A régi időkben az emberek arról társalogtak Cirkveniceben, hogy hány fokos a víz s jót tesz-e a gyerekeknek. Mostanában más számok röpködnek a levegőben. Ez a 17-es milyen bolond! Láttam, hogy X. ter tegnap 47-szer rakta meg? Már elvesztett tizezer dinárt, mert a chevalokat és a karrékat is meg rakta, de aztán kétszer is kijött s visszanyerte az egész pénzt. Hjab, aki pénzzel győzi! És ez az első tucaat tegnap sehogyse akart kijönni. Bezzeg a 34-es! Hanem a vörös, az folyton kijön. Ellenben a fekete folyton kimaradozik. Így sóhajt egy kövér hölgy, aki gyönyörű szökérfesti a haját. Az olvasó már sejtí, hogy a rouletteről van szó. Erről beszélnek reggel, délben és este, a feketekávénál és uzsonnáközben, férfiak ifjak, hölgyek és — hölgyecskék. A kaszinó a Therapiaszálló két szépen berendezett termében helyezkedett el, ahol két asztalnál folyik a vörös és fekete harea. Szédítő összegeket nem lát-

tam az asztalon s ha himni lehet az elterjedt híreknek, hát a bank — vesz. Ez azonban ne keltsen túlságos szájalmat érzőbb szívekben, mert ezt hallom hosszú évek óta, úgy amint megszoktam, hogy a vidéki szingazgatók nehéz ezreket vesztenek a művészet oltárán. Végül is a játékosok megkönyörülnek a szegény bankon s csupa ember-szeretetből — vesztenek.

Denique Cirkvenice azon az uton van, hogy délkeleti Európának legyen a Monte Carlója. Egyelőre még szerényebb keretek között mozog, de a fejlődés lépten-nyomon megállapítható. A hatóságok türik a játékot s ebben nekik van igazuk, hiszen Franciaországban és Belgiumban is abból a szempontból indulnak ki, hogy inkább a könnyelmű és az ostoba ember fizessen adót, mint az, aki arca verejtékével keresi meg a mindennapi kenyerét. „Das Recht auf Dummheit hat Jedermann” mondta annakidején Khnen-Héderváry, mikor a margitszgeti kaszinóról volt szó, az pedig igazán nagyon okos ember volt. Erre az álláspontra helyezkednek most a jugoszláv, osztrák, francia, magyar, belga, lengyel, német államférfiak — csak a csehek és az olaszok nem engednek — s az idei nyáron Zopottól Cirkvenicéig hangzik a játékmeister kedves hívó szava: Messieurs, faites votre jeu.

Sport

Kadima—Zseljeznicsari 8:2 (3:1). Bíró: Avramov. — A esütörtöki mérkőzés a Kadima nagy goalarányú győzelmével végződött, dacára annak, hogy a csapat Leffelholz, Kovalszki és Tóth helyen tartalékokkal állott föl. Az újonnan szállított ifjusági játékosok szépen megállották a helyüket. A Kadima goaljait Krausz (3), Tikart (2), Kohn II. (2) és Wahl rúgták, míg a Zseljeznicsarok goaljai Gerdez és Koubek révén estek. A bíró jó volt.

A vasárnapi Beograd—Beeskerek válogatott mérkőzés sorsa péntek este dől el. Ha a beogradí alszövettség addigra elfogadja az egyetközi bizottság ajánlatát — amire minden kilátás megvan — akkor vasárnap elsődrendű sportélvezésben lesz része közönségünknek. A szerdai trialmérkőzés eredménye 3:1 a „b” csapat javára. A mérkőzésen kijátszott formák alapján állítja össze a vasárnapi válogatott csapatot az egyetközi kapitány.

A Kikindai AC országos atlétikai versenye elé, amely július 15-én, vasárnap folyik le, nagy érdeklődéssel tekintenek a sportkőrök. A versenyen a következő számok kerülnek eldöntésre: 100, 200, 400, 800, 1500 méteres síkfutás, magasugrás, távolugrás, hármasugrás, diszkoszdobás, súlydobás, 4×300 méteres staféta. A stafétán kívül valamennyi szám handicap.

A Kadima SE közgyűlése. Vasárnap, július 8-án délelőtt tizenegy órakor tartotta meg a velikebeskereki Kadima Sportegylet ez évi rendes közgyűlését. Az elnöki megnyitó után megtartották az évi beszámolót, utána pedig rátértek a

tisztikar megválasztására. A tisztikar a következőkből alakult: Diszelnökök: Kohn Dávid, Eckstein János, Fischer Miklós. Elnökségi tagok: Fenyves Izsó, Frank Lajos, Fischl Jakab, Heller Dávid, Heller Miklós, Kállai Jenő, Székely Emil, Székely Ignác, Henfeld Frigyes, Bergenthal Dezső, Deutsch Emil, Heller Rudolf, Fischer Gyula, Fischer Miklós, Kánitz Béla, Temmer Sándor, dr. Hubert Zsigmond, dr. Steiner Gyula, dr. Neumann Gyula, Braun Marcel. Elnök: Pillis Ede. Ügyv. alelnök: Glücksmann Mór. Alelnök: Teichner Nándor, Kánitz Béla. Titkár: Finkelstein Mátyás. Jegyző: Pollák Salamon. Pénztárnok: Pollák László. Ellenőrök: Lederer Miklós és Gruber Pál. Háznyag: Wolf Sándor. Szertáros: Tikárt Antal. Választmányi tagok: Áron Alfréd, Ormos Jenő, Dubovitz Zoltán, Sarkadi Emil, Lederer Károly, Trebitsch Leo, Hayek Ottó, Lendvai Márton, Iritz Gáspár, Eckstein Antal, Glücksmann Mór, Pillis Juliska, Székely Margit, Grünberger Ilonka, Czinner Anniko, Frey Dusi. Football-szakosztály-vezető: Székely László. Football-szakosztály-intéző: Teichner Imre. Atletikai szakosztály-vezető: Neumann Irma. Hazenaszakosztály-vezető: Glücksmann Miksa. Hazeua szakosztály-intéző: Rubin Magda. Kulturosz. vezető: Flesch Lipót. Tennisz szakoszt. vezető: Jermovics Jenő. Tennis szakoszt. intéző: Spira Károly. Fegyelmi bizottság: Áron Alfréd, Kaufmann Vilmos, Finkelstein Mátyás, Székely László, Kohn Nándor. Egyleti ügyész: dr. Hubert Zsigmond. Egyleti orvos: dr. Salgó Imre.

Csökken az amerikai dollárkíráltyok száma.

Newyork, jul. 5.

A háboru befejezése óta egyre csökken azoknak a Dáriusoknak a száma, akiknek az évi tiszta jövedelme meghaladja az egymillió dollárt, az adóstatistikai hivatalnak az 1922-ik évi befolyt jövedelmi adókról csak most kiadott jelentése szerint. Amig ugyanis 1916-ban 206, 1917-ben 141, 1918-ban 67, a rákövetkező esztendőben 55, 1920-ban 34, 1921-ben már csak 21 olyan cég és család volt, amely nem restelte bevallani, hogy neki több tiszta jövedelme van egy millió dollárnál, s nem átalotta a fokozott jövedelmi adót is ezért megfizetni.

Összesen 6662176 cég és egyén fizetett ez évben jövedelmi adót, összesen 719 millió és egynehány dollárt, — tehát jóval kevesebbet, mint az ember a szédítő gazdagságok láttára és hallatára s az adófizetők nagy számából következtetni merne. Az egész ország 110 milliónyi lakosságának csak alig hat és egynegyed százaléka fizetett jövedelmi adót. Az elmúlt esztendő adózási statisztikájának összeállításán most dolgoznak. Annyi már is megállapítható, hogy még kevesebb azok száma, akik nem voltak képesek letagadni a milliós jövedelmüket, mint a megelőző esztendőben.

Érdekes adatokkal szolgál Michigan állam központi adóhivatalának szintén most nyilvánosságra hozott statisztikája, amely már az 1922-ik évi. E szerint Michigan államban mindössze két ember van, akinek a jövedelme az elmúlt esztendőben többre rugott egy millió dollárnál. Ezek ketten együtt közel hét és fél millió jövedelmet vallottak be s mintegy négy millió dollár jövedelmi adót fizettek be.

Polgármesteri hivatal V. Beeskerek. 10974/923. sz. XXVI

Árlejtési hirdetés.

A városi előfogatozás bérbeadása céljából f. é. július 28-án, d. e. 11 órakor versenytárgyalás lesz a veliki-beeskereki városi polgármesteri hivatalban.

Feltételek a városi számvevőség-nél kaphatók.

20 dináros bélyeggel ellátott és zárt borítékba helyezett ajánlatok „Ajánlat a városi előfogatozásra” jelzéssel legkésőbb f. é. július 28-án d. e. 10 óráig adandók be a városi polgármesternél.

Veliki Beeskerek, 1923 július 7.

Aleksity,
polgármester.

Egyházi közgyűlés.

A veliki-beeskereki ág. hitv. evangélikus egyházköztség f. hó 15-én, vasárnap d. u. 4 órakor

rendes közgyűlést

tart. 1928

Tárgy:

1. Általános tisztújítás és egyház-tanács választása.
2. Egyházi épületek javítása s ezzel kapcsolatban pótdó kiutalása.
3. Egyházi alkalmazottak fizetés-rendezése.
4. Esetleges indítványok.

Polgármesteri hivatal V. Beeskerek. 10422/923. szám. XXV

A szegényház és járványkórház átépítése.

1923. évi július hó 28-án fog megtartatni a versenytárgyalás a veliki-beeskereki szegényház és járványkórház átépítése tárgyában. Az állami számvevőségi törvény 88. § a értelmében bánatpénz fejében 2000 dinár fizetendő be a városi pénztárba az árlejtés napjának d. e. 10 órájáig. A költségvetés és a terv naponta d. e. 9—12 óráig a városi számvevőségnél betekinthező.

Az ajánlatok az árlejtés napján legkésőbb d. e. 11 óráig adandók be. Ajánlatok csak olyan vállalkozóktól fogadtatnak el, kik bemutatják bizonyítványukat, hogy a folyó 3 havi adójukat befizették és ezenkívül igazolják, hogy vállalkozási igazolvány birtokában vannak.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Ezen építkezés költsége nem szerepelvén az idei költségvetésben, a kifizetés tehát csak 1924. év elején lesz foganatosítva.

Vel. Beeskerek, 1923 június 30-án.

T. Rajity,
polgármester h.

K. br. 588/1923.

1305

Hirdetés.

Jarkovác községnek szüksége van hat vagon tüzelőfára (1 vagon 15.000 kg, 5 vagon a 10.000 kg).

Ajánlatok július 20-ig az előjáróság címére küldendők.

Jarkovác, 1923 július 6-án.

Az előjáróság

Szalón dupla tükör
márványlappal
eladó

Eichert kereskedőnél,
Hajduk Veljko (Merai) ul. 22. 1316

Üzletátbelyezés. Ezuton értesitem t. c. vevőimet, hogy férfi-szabóüzletemet az Obala Pancezeve Jelen (Gizella-part) 7. számú házból Sile-rová (Honvéd) u. 5. sz. a. saját házamba helyeztem át, amiáltal olcsóbb árakat számíthatok. Kérve a n. é. közönség további szives támogatását, vagyok kiváló tisztelettel Behring Károly, férfiszabó

Ló, szerszám, kocsi, 2 féderülés, ugyanott
2 darab kölyök farkaskutya

eladó.

Zmaj Jovina utca 2020.

Veszek

hulladék vörös- és sárgaréz-ólmot és kompozíciót a legmagasabb napiáron. 1325

Kohn Sándor bádigos, Veliki Beeskerek, Temesvári utca 12.

Csendestársatkeresek

őszi tömegcikk forgalomba hozatalához. — Szükséges 1326 tőke 50.000—75.000 dinár.

Cim a kiadóhivatalban.

Elsőrendű, darabos **MESZET,**

száraz, vellázott 1355

FASZENET

jutányosan szállít

Révai Adolf, Subotica. Telefon 551.

Arató borok!

Elsőrangú, szárazszüretelésű kudrici (Temeskutasi) magashegyi borok: 1922-beli finom, új fehér 9 korona; 1922-beli kitünő, tiszta sötétvörös 9 korona; 1921-beli prima fehér óbor, a legjobb minőségű hegyi szőlőkből, 12 korona. Kapható:

Tetz Jánosnál
Gudurica (Bánát). 1194

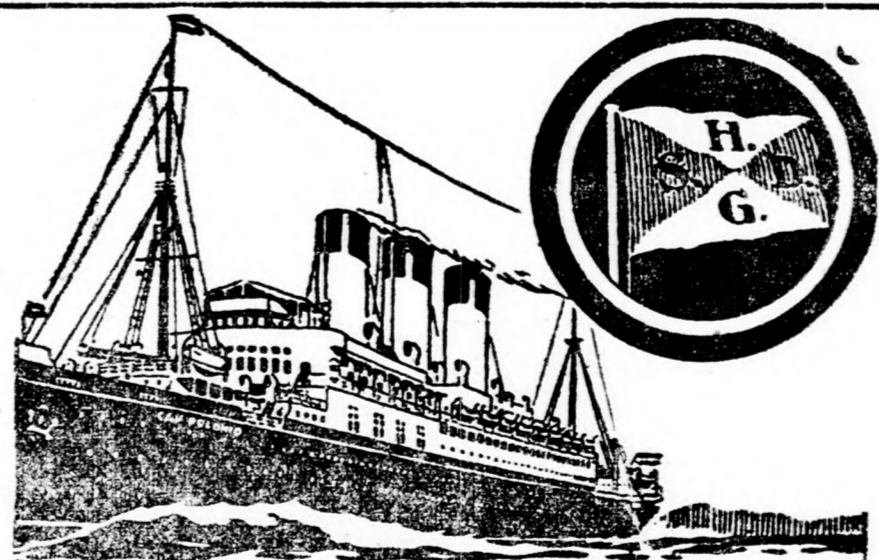
Beocsini Cementgyár R.-T. Beocsin főraktára és képviselete Özv. Guttman Jakabné és Fiainál Veliki Beeskereken.

Ezenkívül raktáron tartja az összes építési anyagokat és pedig: meszet (vagonszámra is), alabastromgipszet, surlahomokot (Reibsand) különféle színekben, stukaturnádat (nádfonat), elszigetelőlemez, „Grozit” és kátrányfedőlemez, kavicsot.

Ajánl cementárugyárából: cementlapot, gránitlapot, lépcsőket, csöveket, vályukat, gipszdiszitményeket.

1302

Hamburg-Südamerikanische Dampfschiffarts-Gesellschaft „CAP POLONIO“

a legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajó, kitünő berendezéssel, I., II. és III. osztályu utasok részére.

INDUL HAMBURGÓL SZEPTEMBER HÓ 13-IKÁN.

Július 5-én „VIGO”,

12-én „ANTONIO DELFINO”,

27-én „ARGENTINA”,

31-én „VILLACARCIA”

Argentina, Brazília és Uruguayba. 619

Bővebb felvilágosítással szolgál: és a Vajdaság főügynöksége:

Jugoszláviai főügynökség Zagreb, Petrinška 73.,
Rajić P. György V. Beeskerek, Svetosavska ul. 18.